

اَصْبَحْتُ وَلِي رَيْثٍ قُوْفَى وَالنَّازِ اِمَامَى وَ الْمَوْثُ يَظْلُمُنِي وَالْحَسَابُ مُخَذِّقٌ بِي وَ اَنَا مُرْتَهَنٌ بِعَمَلِي لَا اِحِدًا مَّا اَجِبُ وَلَا اِدْفَعُ مَّا اَكْرَهُ وَالْأُمُورُ بِيَدِ غَيْرِي فَأَنْ شَاءَ عَذَّبْنِي وَأَنْ شَاءَ عَفَا عَنِّي فَأَيَّ فَقِيرٍ افْقَرْتُ يَمِئْتِي.

شب را صبح کردم، در حالی که بالای سرم خداوند عالم و مقابلم آتش جهنم را دارم. مرگ در پی من است، حساب من در گرو عمل خود بوده، آنچه را که دوست دارم نمی‌یابم و آنچه را که نمی‌خواهم، نمی‌توانم از خودم دور کنم. کارها در دست دیگری است؛ اگر او بخواهد عذابم می‌کند و اگر بخواهد می‌بخشد. چه کسی از من نیازمندتر است؟!

من لایحضره الفقیه/ ج ۴ / ص ۴۰۴

آیت‌الله‌العظمی مکارم‌شیرازی در پیامی به اختتامیه همایش کتاب سال حوزه خواستار شدند

رفع موانع

کتاب‌خوانی و نویسندگی

آیین اختتامیه بیست‌و‌چهارمین همایش کتاب سال حوزه و مراسم معرفی و تقدیر از برگزیدگان همایش و ششمین جشنواره مقالات علمی حوزه، با پیام حضرت آیت‌الله مکارم شیرازی و سخنرانی آیت‌الله اعرافی مدیر حوزه‌های علمیه کشور و با حضور برخی از مسئولان و صاحب‌نظران حوزوی، ۲۷بهمن در سالن اجتماعات مدرسه علمیه معصومیه قم برگزار شد.

• حوزه‌نوین قم، حوزه‌ای ممتاز و بی‌مثال در تاریخ حوزه‌های علمیه‌است

آیت‌الله اعرافی نیز در این مراسم، با تسلیت سالروز شهادت امام هفتم شیعیان، به شرایط خاص زمانی امام کاظم علیه السلام اشاره و بیان کرد: در این دوران که تضارب و هجوم گسترده افکار و اندیشه‌های مختلف بود، امام باقر و امام صادق علیهما السلام مهمترین مبانی معرفتی اهل بیت علیهم السلام و اسلام اصیل را ارائه کردند و آفاق جدیدی از اندیشه اسلامی در این دوران گشوده شد. تا جایی که میراث باقیمانده این دو امام همام علیهما السلام، بیشترین میزان میراث باقی‌مانده از خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله برای ما را تشکیل می‌دهد.

وی افزود: این توسعه و زمینه ارائه اندیشه‌های ناب و اسلام اصیل، دستاوردهای مهمی برای امت اسلام و بشریت به جای نهاد. میراث باقی‌مانده از ائمه هدی علیهم السلام، میراث شیعی صرف نیست؛ بلکه میراث اسلامی، بشری و الهی است.

مدیر حوزه‌های علمیه با بیان اینکه حضور امام کاظم علیه السلام علی‌رغم همه تنگناها، در توسعه قلمروی معرفتی و سامان‌دهی و حفظ جریان تشیع، یک حضور قوی برای مباحث میان مذاهب و ادیان بود، افزود: امام کاظم علیه السلام با شیوه‌های متناسب عصر خود، هم در پرورش شاگردان و هم در توسعه معارف دین و همچنین عرصه هم‌اوردی غاصبان خلافت واقعی و رساندن پیام به امت اسلام، گام‌های بزرگی برداشتند. ایشان در چند سال، چه در بصره و چه در زندان‌ها، نشان دادند که موضوع بسیار قوی سیاسی دارند و نشان دادند که امامت در سخت‌ترین شرایط، از اهداف و آرمان‌های خود، گامی به عقب برنداشته است.

مدیر حوزه‌های علمیه در بخش دیگری از سخنان خود تصریح کرد: حوزه نوین قم، حوزه‌ای ممتاز و بی‌مثال، در تاریخ حوزه‌های علمیه بوده است، در یک‌صدسالگی که قرن چهاردهم هجری شمسی بود، برای ایران و جهان و حوزه‌های علمیه، یک قرن متلاطم و پرفراز و فرود بود.

وی یادآور شد: حوزه علمیه قم در دوران سختی پایه‌ریزی شد. با مجاهدت‌هایی آیت‌الله مؤسس (حائری یزدی رحمته الله علیه) و شاگردان ایشان، در روزگاری که از جنگ جهانی اول بیرون آمده و با جنگ جهانی دوم، دست و پنجه نرم کرده و امواج کالاهی، فکری و معرفتی، بر پایه‌های نگاه غیرالهی گسترش پیدا کرده و انواع نظریات و مکاتب گوناگون فکر و معرفت، عالم را پر کرده و جهت‌گیری جهان به سمت دوری از عالم غیب بود، در اوج این کشاکش، حوزه علمیه قم در آغاز قرن چهاردهم پایه‌ریزی شد.

عضو شورای عالی حوزه‌های علمیه، با ذکر این مطلب که در این دوران، دستاوردها و نقاط ضعف و قوت بسیار داشته‌ایم، افزود: یکی از این قلمروها، حوزه کتاب و آثار مکتوب در قم و نجف بود. علی‌رغم دوران سخت حزب بعث و صدام، حوزه نجف دستاوردهای بزرگی داشت. حوزه‌های علمیه دیگر در استان‌های بزرگ، تجربیات بزرگی داشتند و البته قم، پیشگام تطورات بزرگ در این دوره بود.

مدیر حوزه‌های علمیه بیان کرد: در بخش آثار مکتوب، قم راه درازی را طی کرده است که به این روزگار رسیده است. سال‌های اولیه تأسیس حوزه علمیه قم(۱۵ سال اول)، سالی ده اثر در این حوزه نیز منتشر نمی‌شد. امروزه هزاران اثر در عرصه مکتوب و دیجیتال به‌شکل منظم از حوزه‌های علمیه منتشر می‌شود. در عصر انقلاب اسلامی، شاهد گام‌های بزرگ در عرصه تنظیم و تألیف آثار فاخر علمی در حوزه بودیم.

آیت‌الله اعرافی اظهار کرد: افزایش تعداد آثار و تألیفات، تنوع زبانی آثار، تنوع و نوع انتشار، پایه‌ریزی نشریات در قم، پایه‌ریزی مقالات دیجیتال، توسعه دوایر تولید علم، پایه‌ریزی مراکز علوم، تخصصی شدن تولیدات و محتواها، تولیدات در عرصه‌های بنیادین و تولید آثار برای جامعه، از ویژگی‌های علمی حوزه علمیه قم بوده است.

وی گفت: هنر بزرگان این بود که زمانه را می‌شناختند و برای حل آنها پاسخ

• سخن بزرگان

آیت‌الله‌العظمی میرزا محمد علی شاه‌آبادی رحمته الله علیه

رسیدن به مقام قرب پروردگار، اساسش اول قلب مبارک امام زمان علیه السلام است. امام زمان علیه السلام است که قلب عالم است و این ممکن نیست، بدون اطاعت تحقق پیدا کند. وقتی حضرت ولی عصر علیه السلام مظهر تأم پروردگار است همه‌جا حاضر و ناظر می‌باشد. حضرت هرچند غائب هستند، ولی پیش ما حاضر هستند. حضرت به افکار و اعمال گذشته و آینده ما احاطه دارد؛ معنای انتظار ظهور همین است. باید حافظ مال و کیان (منزلت) حضرت باشیم؛ حفظ مولای ما به دست ماست و حفظ مولویت او بسته به این است که در مقام شریعت کوتاهی نکنیم، واجبات را انجام دهیم و حرام‌ها را ترک کنیم.

متن پیام این مرجع تقلید به بیست‌و‌چهارمین همایش کتاب سال حوزه که توسط حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، معاون پژوهش حوزه‌های علمیه قرائت شد، به این شرح است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

لازم است در ابتدا از همه مسئولین و دست‌اندرکاران همایش «کتاب سال حوزه» تقدیر و تشکر نمایم و برای نویسندگان و داوران و همه کسانی که در برپایی چنین همایش پرارزش علمی تلاش می‌کنند، آرزوی توفیق الهی دارم.

کتاب و قلم و آنچه از آن می‌تراود، در نگاه دین اسلام، مقدس و متعالی است؛ چنانکه خداوند به‌قلم و آنچه بدان نگاشته می‌شود، سوگند یاد می‌کند و در کلام اهل بیت علیهم السلام، کتاب‌ها، به باغ‌های اهل علم تشبیه می‌شود؛ گویی چون به آن پای می‌گذارند، مبنه‌ج شده و بهره‌ها می‌برند.

روشن است که کتاب مهم‌ترین وسیله انتقال علم از پیشینیان به آیندگان بوده و نسلی که به کتاب و کتاب‌خوانی، اهمیت دهد، از میراث غنی گذشتگان محروم است و آینده چندان روشنی نخواهد داشت. البته ضعف فرهنگ کتاب‌خوانی و عدم ترویج مناسب آن در میان نسل جوان و جایگزینی رسانه‌های جدید و گوناگون به‌همراه هزینه بالای تهیه کتاب، از موانع اساسی در این‌باره است که می‌بایست مسئولان امر چه در دولت و چه در نهادهای فرهنگی دیگر در این باره چاره‌ای بیندیشند تا مردم کتاب را به‌عنوان مهم‌ترین همراه خویش برگزینند.

حوزه‌های علمیه نیز، از دیرباز تাকون محل تولید علم و معرفت بوده و هست. اساسی‌ترین کار اندیشمندان اسلامی، تحصیل و تدریس علم و تحقیق و پژوهش برای حل مشکلات می‌باشد که ثمره این تلاش‌ها، غالباً در قالب مقالات و کتب نمایان می‌شود.

در اینجا لازم است که توجه شرکت‌کنندگان در این همایش و مسئولین را به چند نکته معطوف دارم:

- با توصیه و تشویق روحانیون خصوصاً طلاب جوان به نوشتن، به اهمیت عرضه افکار و اندیشه‌ها در قالب کتب و مقالات توجه بیشتری شود.
- آموزش و توانمندسازی عموم فضلا در نویسندگی، از اهمیت بسزایی برخوردار است که با حمایت و پشتیبانی از طلاب مستعد، مؤلفان زبردستی برای آینده حوزه‌های علمیه تربیت خواهد شد.
- اطلاع جامع از تولیدات علمی مراکز مختلف در حوزه‌های علمیه، به‌همراه ارزیابی دقیق و کامل آن‌ها، زمینه شناسایی و تشویق بهترین آثار است.
- شناسایی نیازهای امروز جامعه اسلامی و جهان در کنار موضوعات بنیادین و مبنایی و هدایت و تشویق پژوهشگران و فضلا به تألیف کتب و مقالات گوناگون جهت بررسی این نیازها و ارائه راه‌حل آن‌ها، موجب زنده بودن جریان علمی در حوزه می‌شود.
- برای استفاده سطوح مختلف جامعه از آثار دینی، لازم است از قالب‌های گوناگونی از جمله داستان، تاریخ‌نگاری، خاطره‌نگاری، پرسش و پاسخ و یا صورت‌های دیگر که هر کدام، مخاطب خاصی را شامل می‌گردد، استفاده شود. گاهی ارائه یک محتوای دینی در قالب یک داستان مانند آنچه ما در کتاب «فیلسوف‌نماها» انجام دادیم، اثری ماندگارتر از یک متن استدلالی و برهانی دارد.

امیدواریم با لطف الهی و عنایات حضرت ولی‌عصر علیه السلام تلاش‌های انجام‌شده در راستای توسعه و ارتقای سطح علمی حوزه‌های علمیه و فعالیت‌های پژوهشی، به ثمر نشسته و شاهد پیشرفت و تعالی بیشتر در این عرصه باشیم.
إن شاء الله

در پایان بار دیگر از همه کسانی که در این راه، با تلاش، همکاری و هم‌فکری مقدمات برپایی این مراسم را فراهم کردند، به‌سهم خود قدردانی نموده و توفیقات ایشان را از درگاه ربوبی خواستارم.

والسلام علیکم ورحمة‌الله

قم – ناصر مکارم شیرازی / بهمن ۱۴۰۱

- سال بیست و یکم
- شماره ۷۴۳
- دوشنبه ۱ اسفند ۱۴۰۱
- ۸ صفحه • ۳۰۰۰ تومان

Ofogh-e Hawzah Weekly
<div><div><div><div><div></div><div>صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه</div></div></div><div><div><div></div><div>مدیرمسئول: محمدرضا برته</div></div><div><div></div><div>سردبیر: رمضانعلی عزیزی</div></div></div><div><div><div></div><div>با همکاری هیأت تحریریه</div></div></div></div></div>
<div> <ul style="list-style-type: none">تلفن: ۰۲۳۹۰۰۵۳۸ • شماره: ۰۳۲۹۰۱۵۲۳ • صندوق پستی: ۳۷۱۸۵/۴۳۸۱ نشانی: قم، بلوار جمهوری، کوچه ۲، پلاک ۱۵ پایگاه اینترنتی: www.ofoghhawzah.ir پست الکترونیک: info@ofoghhawzah.ir امور هنری: سید امیر سجادی کارشناس فنی چاپ: مصطفی اویسی • چاپ: صمیم ۴۴۵۳۳۷۱۵ </div>

• عطریار

هستی نُه آسمان

ملا محمدرافع واعظ قزوینی

نیست در اقلیم هستی، ای دل محنت قرین!

آن قدر شادی که کس خندد به وضع آن و این

پیش عاقل، یک دل پُردرد باشد، گوی چرخ

نزد دانا، یک رُخ پُرگرد، پهنای زمین

چون فریدون یا سکندر یا سلیمان گر شوی

کو فریدون؟ کو سکندر؟ کو سلیمان؟ کو نگین؟

حجّت حق، نور مطلق، صاحب الامر، آن که او

بهر رخّار امامت راست موج واپسین

هستی نُه آسمان، از بهر ذات پاک اوست

چون وجود حلقه انگشتر از بهر نگین

نور پاکش گر فشردی بر بساط روز، پای

شب فسردی همچو خون مُرده در زیر زمین

روز، آن روز است کآن خورشید تابان، سر زند

دولت، آن دولت که او باشد شه تخت زمین

دامن عهد ظهورت کو که تا آید برون

ناله‌ها از استخوانم همچو دست از آستین؟

کی شود یا رب که آری پای دولت در رکاب

چتر شاهی بر سر از بال و پر روح‌الأمین؟

یگه تا ظلم، میدان جهان را بسته است

هست خالی جایب ای لشکرشکن در روی زین

• یادداشت

برای (که) بنویسیم؟

استاد جواد محدثی

نوشتن، «ارتباط کتبی» یا خوانندۀ اثر است و کلام تو، وسیلهٔ ارتباط.

اگر مقصودت به خواننده منتقل نشود، چه فایده؟ اگر با مخاطب، نتوانی رابطه برقرار کنی، از نوشتن چه سود؟

پس، شناخت مخاطب ضروری است. این‌که بدانی با چه کس رویارویی،

و بخوانند سخن و شعر و مقاله و داستانت چه کسانی‌اند؟ بُرد و تأثیر نوشته‌ات تا چه حد است؟ اصلاً می‌خوانند یا فقط تو می‌نویسی؟ می‌خرند، یا فقط تو چاپ می‌کنی؟ می‌فهمند، یا تو فقط صفحه پر می‌کنی؟

ادبیات کودکان هم از همین مقوله است.

بسیارند کسانی که برای «کودک» مطلب می‌نویسند، اما دنیای کودک را نشناخته‌اند.

و بسیارند کسانی که شاعر شعر کودکانند، اما فضای کودکانه در شعرشان نیست، هر چند الفاظ بچگانه به کار برند.

یعنی، مهم، شناخت حوزه واژه‌های کودکانه و دنیای خاص کودکان است و به زبان آنان و متناسب با فهم و درک و زمینهٔ آنان سخن گفتن.

کتابی هم که برای کودکان نوشته می‌شود، کافی نیست که فقط نامش کودکانه باشد یا تصاویر رنگی‌اش برای این قشر و «گروه سنی» گیرا و جذاب باشد. مفاهیم و محتوا را هم باید لحاظ کرد.

باری... وقتی می‌نویسید، تصور کنید خوانندگان خویش را (از قشرها و گروه‌های مختلف) که رویروی شما نشسته‌اند و با آنان حرف می‌زنن، «ارتباط مستقیم»...

مردم، امروز به چه چیزهایی نیاز دارند؟

خواستار چه مطالبی هستند؟

کدام مطالب و پیام‌ها و نوشته‌ها و تحقیق‌ها، برای امروز زندگی‌شان و زندگی امروزشان، کارساز و راهگشا و مفید است

و از خواندن، بهره می‌برند؟...

به راستی اگر این جهات در نظر نباشد، در «خلأ» نوشتن، و برای توده‌های انبوهی از «خوانندگان نامشخص» و نمی‌دانم در کجا و در چه سن و با چه شرایط نوشتن، چه دردی را دوا می‌کند؟

ناگفته نماند که: کار ادبی و هنری و شعر، قدری باید ایهام‌ها و ابهام‌ها و رمز و راز و کنایه و تشبیه و توصیف و استعاره و زبان چند بعدی و قالب فوق عادی و سطح فوق معمولی و... داشته باشد. ولی تا چه حد؟...

آیا حتی به قیمت تبدیل ادب و شعر و هنر، به ابزار بی‌استفاده برای مردم؟ و به بهای بی‌مشتری و بی‌مستمع ماندن دستاوردهای ادبی و شعری؟

اگر بنا باشد «ادبیات» به صحنهٔ زندگی هم بیاید و در متن حیات مردم جاری و ساری باشد، به معنای از دست دادن وجهه و صیغهٔ ظریف و جالب و جذاب «صناعات» لفظی و معنوی نیست.

اما... نباید فراموش کرد که کار قلمی، برای مردم و در خدمت حق و در ارتباط با خلق است، فاصله‌ها را باید پر کرد، تا «ارتباط متقابل» میسور گردد.